

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiează.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă la „Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe cuartalul al treilea, respective pe semestrul II, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați al căror abonament se sfârșese cu ultima Iunie, ași înnoi din vreme abonamentul pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârșia cu espedirea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârșie pentru ca editura să se pôtă orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung). Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine ca să se pôtă ceti.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Revista politică.

Așa dară duminecă se va incheia cu solemnitate periodul dietal de trei ani, premergând în cele două zile de mai înainte sancționarea și promulgarea legilor votate de dietă, în ambe casele. Nimic mai firesc lucru, decât după incheierea periodului acestuia țer'a să se gândescă de cel următoriu. Indispensabilele alegeri nouă se apropie dară pe fiecare și.

Ori ce am face congresul are să remână evenimentul cel mai de importanță în timpul de față. Telegrama ce s'a publicat eri după „Polit. Cor”

ne spune că congresul se va sferșii pela mijlocul lui Iuliu, după acesta va avé loc o conferență a impuniternicișilor de a doua ordine și pe urmă în Septembrie va fi ratificațiunea. — Altă telegramă a biroului de corespondență spune, tot dela congres, că reprezentantului Greciei s'a spus că este admis la congres. Turcii, în cele mai multe cestiuni sânt reserșați; în celelalte sânt opoșișionali. Ședința de astăzi asupra cestiunilor speciali bulgare a fost mulțamităre. Ședința cea mai de aprópe va fi mâne. În ședința de eri s'a intrupat la Bulgaria de nord Sofia cu sandjacul (districtul). Reprezentanții Serbiei și Muntenegrului sânt indreptați a se înțelege cu Austro-Ungaria.

Cine cetesce scirile aceste despre congres ar crede că acolo merg tóte lucrurile în ordinea și liniscea cea mai bună și în curënd Europa va avé pacea difinitivă. Altfeliu își inchipuiesce „Nat. Ztg.” din Berlin situațiunea. Fóia acesta vede și în conferențele și convorbirile cele multe secrete, o împregiurare care nu este în stare a promite iubitorilor de pace ceva pozitiv și ce iar pôté întâri în speranța păcei. Congresul este după numita fóie aprópe de a cadé în baltă. Pentrucă el decretéză d. e. ca Turcii să ese din Șumla și Varna. Dar dacă n'ar vré să iasă cine i va scóte de acolo? Anglia și Austro-ungaria, sau dóră Rusia? Și când Europa ar autorisa pe Rusia să esecuteze voința sa nu s'ar începe resbelul, și nu ar fi congresul cădút în baltă?

Coresp. din Bucuresci scrie la „Times” că scirile ce sosesc neîntrerupt de la Berlin, cari întâresc, că nici una dintre puteri nu are de gând a lna o pozițiune hotărítă în cestiunea retrocesiunei Basarabiei, măresc amărăciunea în cercurile politice a le României pe fie care și. În unele părți pôté omul auđi că indignațiunea este contra puterilor apusene atât de mare, pentrucă nu au căutat să pună capét

direcțiunei rusesci care s'au arătat în diua când Ignatieff a descoperit la Bucuresci planul schimbului la Dunărea de jos, încât nu se mai póté ascunde după aparența că inclină spre Anglia sau Austria. La guvernul român se află o mulțime de afaceri, în care englezii sânt foarte interesați, cari însă sub preteste deosebite se amână de pe o și pe alta. De aici se deduce că guvernul vré să câștigue timp, spre a pôté observa acțiunea impuniternicișilor englezesci în Berlin; și când acesta n'ar fi spre mulțamirea Românilor, este întrebarea dacă afacerile aceste vor lua vre-odată vre-un sfârșit sau ba. Dacă Rușii își vor ajunge scopul cu Basarabia spriginiți de puterile apusene, amărăciunea Românilor va fi mai mare asupra acestora, de cum este astăzi asupra Rusiei.

„Romanul” reproduce următoarele din „Londoner Journal” dela 15 Iunie:

„Lumea privesce cu mare încordare atitudinea Congresului în cestiunea României. În Europa, s'a înrădăcinat o nesiguranță în starea dreptului ginților, o nesiguranță care numai atunci va dispăré când Congresul va restabili autoritatea celui drept, pe care Rusia l'a violat și degradat întrun mod spăimântător. Dacă Congresul va desbate numai restricțiunile ce cată a se face Rusiei; dacă el va discuta numai sórta Turciei, întocmirea Orientului și concesiuile pe care trebuie să le facă Rusia, Engliterei și Austriei atunci activitatea lui s'ar mărgini numai la cestiunile de putere. Dacă însă se va ocupa cu afacerile statelor celor mici, atunci în adevér ar rezolva cestiuni de ale dreptului ginților. Și aceste sânt cele mai importante căci cestiunile de dreptul ginților trăiesc vecinic în viața națiunilor. Dacă cestiunile de putere nu vor fi rezolvate după dorința puterilor interesate, ele vor stărui cu arma în mâna ca se își realizeze dorințele. Esistă însă un punct, pentru ficsarea căruia omeniirea întrégă are cel mai viu interes, și acesta este dreptul ginților. Rusia a călcat, sub ochii Europei, tóte prescripțiunile dreptului ginților, și a inșiinat o stare de lucruri lipsită de drept, care apasă ca un

munte asupra Europei. Stabilirea doctrine lor dreptului ginților și restabilirea autorității lui, aceste sânt punctele de căpetenie de care trebuie să se ocupe Congresul, pentru că soluțiunea lor mulțamitoare va impaciui cu mult mai bine omeniirea de cât simpla soluțiune a cestiunei Bulgare sau decât stabilirea granițelor cuceririlor rusești în Asia mică.

„În diplomația marilor puteri demnesce o mare rătăcire, care prea lesne pôté să fie păgubitóre pentru cauza României. Ministrul de esterne al României, d. Cogălniceanu însuși a declarat în Camera deputaților că Rusia a mărturit poștele sale în privința Basarabiei încă de la întâlnirea celor trei împărați la Raichstadt. Dacă această declarațiune e esactă, și n'avem nici un motiv de a ne îndoi despre adevérul ei, atunci această împregiurare aruncă o lumină limpede asupra convenției prin care puterile au probat procedarea Rusiei. Rusia n'a mărturit mai târziu ce avea de gând să facă, dar s'a folosit de ocaziunea ce ia oferit cu dărnicie puterile. Cu modul acesta, unii diplomați, care s'au basat pe cumpétul și desinteresarea Rusiei, n'au să se plângă dacă ea stórcé acum tóte consecințele situațiunii.

Voiesce diplomația ca să indrepteze greșalele făcute, atunci cauteși razimul seu în soluțiunea cestiunii române. Englitera și Austria sânt statele care singure pôt avé un interes mare pentru integritatea României. Când Rusia va isbuti să ea în stăpânire ținutul Basarabiei, acesta va fi pentru densa cel mai mare câștig în Orient căci va avé comunicarea directă cu Bulgaria ceia ce e ținta stăruințelor iei, și ceea ce va aduce pagube Engliterei și va paralisa pe Austria, afară de aceea că România va fi abandonată cu desăvârșire Rusiei. Esistența de stat a României în Orient e atât de necesară în cât nu se pôté pune în joc. Să sperăm că bărbății de stat pe care România i-a trâmăis la Congres vor reuși a lumina pe diplomații scurt vędători care ar privi cu ușurință cauza română — despre interesul Europei în privința integrității României. În tot cazul, România trebuie să nu

FOIȚA.

Suveniri din viața școlară.

III. Școla din Blaj.

(Urmare).

Sosind în Blaj, cel dintăiu lucru era: cuartirul. — Las că tatăl meu nu era așa gros la pungă, ca să-mi pôtă face comodități domnișoresci, dar chiar și când i-ar fi dat mâna, ar fi fost foarte cu anevoe. Blajul pe timpul școlii mele, afară de „curtea Metropolitanului” și câteva case smerite, locuite de canonici, cari încungiuarau piața, avea o infățisare, pe care nu o putea nime pismui.

El era împărțit în 4 părți, din cari „orașul” ținea locul de frunte. Orașul era alcătuit din 3 ulițe: „ulița plăcintelor” și a „făgădeului”, două uliți scurte, strimte și fără asemenare tinóse, cari mergeau paralel și eșiau în „ulița lungă”, ceva mai largă ca sóțele ei. De două laturi „orașul” era

încungiuurat de „sub hurube”¹⁾ și „sub curte”,²⁾ iar în altă parte era „satul” făcënd împreună cu „orașul” un sat ca tóte satele românesci, sau mai bine un număr anumit de „hurube” cufundate în pământ. În mijlocul acestor „hurube” se ridica cu fală „curtea”, „mănăstirea” și gimnasiul cu siminariul; la cari casele canonicilor se uitau cu pismă, și cu dispreț la „hurubele” menite sa să slujască de locuințe pentru „ștudenți”. „Orașul” era locuit de greci, „hurubele” „sub curte” și „satul” de unguri amestecați cu români.³⁾

1) „Sub hurube” e aședat topografice mai jos de cât orașul, prin urmăre sub „oraș”. Semn că „orașul” a avut ore când potrivita numire de „hurube”, care cu mutarea „Romei mici” în aceste „hurube” și a schimbat numele — pôté fără ca să ceră învoire de la ministru, precum se face astăzi.

2) „Sub curte” este aședat ca și „sub hurube” — mai jos de cât curtea metropolitană și în nemijlocita ei apropiere.

3) Aci ca să nu duc în rătăcire pe cetitoriu află de lipsă a însemna: Am vorbit de grecii Blajului. Acești cetățeni nu sânt greci adevěrași, ci români, cari se ocupă cu maestrui, și cari pentru naționalismul cel în-

Acesta era Blajul adevěrat, care îmi alungase pe inchipuitul meu Blaj iubit, și în care tata se străduia să îmi caute locuință. — Tata era om glumeț, el încă nu veduse Blajul până atunci. Cum âmbla dela o casă la alta ca pe la boboteze, ca să-mi caute gazdă, vędind locuințele una mai „hurubă” de cât ceialaltă, și cu tóte aceste indesuite de „ștudenți”, dise: „invěțătură pôté să fie în acest oraș de co-

flăcărât ce domnesce în Blaj, pörtă nime un guresci, ca Péter, Sándor, Iános, Laci Mihái, László, ș. a. Cât despre connume în zadar ai fi căuta să affi pe cineva după adevěratul connume. Fie care grec era cu noscut numai după numele cel dat în „făgădeu”: că era o vreme, spuneau grecii cu fală, când fie care grec purta protocol, la „făgădeu”, în care însemna numele ce l' afla mai potrivit pentru unul sau altul din tréșșii, — nime care au ajuns atât de populare, în cât un profesor de limba latină, ca să pôtă face elevilor sei mai chiară arta scandărei, se folosi de următoriu pentametru, alcătuit din nume „grecesci” date în făgădeu:

„Miciă cu Paraleu, Gyorgy — scrófă și cu Tiplău.”

Pe vremea mea nu era nici un grec, care să nu aibă nime „de onóre”, ca: Picior de porc, Fântână, Láudan, Căpenég de a-

cióbe (colibi), dar minte multă . . o fi în alte părți.” Iar, îndreptat fiind de un grec să-mi caute cortel „sub hurubi”, ori în „sat”, fiind că noi umblam prin „oraș”, pe unde tóte „hurubele” erau chindisite cu „ștudenți”, tata i-a respuns: Adevěrat că hurube's în „sat”, hurube's „sub hurubi” și hurube's și în „oraș”; dar, scii Dta, eu mi-am pus în gând să-mi pun băiatul într'o hurubă grecescă. Acesta

ramă, Fómfa, și altele, pe care cetitoriu și hárta nu le pot suferi fără a nu'mi face imputări. — În alte orașe numirea de „greci” se da românilor cari erau neguțători. În Blaj însă acestora nu sa putut da, pentru că — nu erau. Negoțul pe vremea mea era reprezentat prin trei armeni, Mihai, Dani și Cristof, în a căror prăvălii aflai tot ce'ți poștea inima, numai aceia ce'ți era mai de lipsă — cam cu greu.

Să nu pună pecatele cumva pe vre un cetitoriu să cugete că Blajul de acum e tot cel de pe vremea veche.

Mulțamită fericitului Șuluț, care a adus pe Mendl, că acest Mendl a dat altă față Blajului. Mai întâiu ș'a făcut o fabrică de vinars, apoi a tras după sine o mulțime de neguțătorii de a sa naționalitate, cari au înfrumșeșat Blajul cu clădiri — iudovesci, și au adus în Blaj flórea neguțătoriei de — beaturi...

părdă speranța de ore ce are la Berlin, pentru apărarea cauzei sale, pe cei mai buni bărbați de stat ai sei.

„De luni întregi susținem cauza României cu acel zel, ce merită în cel mai mare grad o cauză drăpă. Și ceia ce susținem noi nu era cestiunea dacă se poate sau nu a se răpi unei țări mici un district, ci dacă dreptul ginților va pute sancționa acea sfruntată răpire de țări și dacă din punct de vedere european ar pute fi dat Rusiei acel district care ar face din acea împărăție o nesurmată primejdie în Orient.

„Cu toate concesiunile ce s'ar face Rusiei, Congresul trebuie să aibă înaintea ochilor un punct, și acesta este: în sa și a titudinea României, dacă Congresul voiesce să reguleze într'un mod dănuitor cestiunea Orientului, și să nu facă dintr'nsa un izvor de nouă încurcături. Ea însă ar rămâne ne-regulată dacă s'ar aproba răpirea ce s'ar comite asupra României. România însăși po-sede eroismul de a se opune pentru drepturile sale chiar și atunci când ar fi părăsită de Europa. Cu arma în mână se va opune această națiune pentru drepturile sale și dacă va fi strivită, atunci principiile pôte prea lesne să renuncie la pozițiunea sa, în care a săvârșit mari fapte și în care fără Europa n'ar mai pute rămâne. Ce nouă pericole s'ar nasce din acesta pentru continent?

Astfel fiind, cauza română e o cestiune de drept în fața căreia numai o cestiune de forță pôte sta. În această cestiune pôte proba Europa libertatea și simțul seu de dreptate. Fie ca să nu sosescă timpul când strigătul de ajutor al bărbaților de stat de astăzi ai României să nu fie ca strigătul Cassandrei.“

Dela granițele Italiei se scrie la „Nat. Ztg.“, că scirile despre armările italiene sunt exagerate, pentru că din izvor autentic se scie, că divisiunile cari se află în Italia de nord se vor pune pe picior de pace înmulțit. De aceea s'a pus în lucrare chie-marea concediaților și se accelerează descripțiunea de cai în tot cuprinsul regatului. În Iuliu se vor concentra pe șesurile de la Pordenone în Furlania 3 brigade de cavalerie cu artilerie. Nu se scie încă timpul când se vor concentra trupele de infanterie în marele lagăr de la Verona, nici care trupe sunt designate pentru concentrarea aceste. „Independent“ din Bologna spune că toate drumurile către Austro-Ungaria sunt subminate. Aceste toate însă nu sunt simptome de război, ci numai așa, că Italia se pregătesce pentru toate eventualitățile.

Congresul și cestiunea României.

Tragem din Allg. Augsb. Ztg.: Indiscrețiunea, în cazul acesta identică cu apelul la morala publică, este coercitivul cel mai sigur pentru

concluse corespunzătoare acestei morale, concluse cari pörta în sine condițiunile duraverității și a recunoștinței generali precum și pacea adevărată. Un asemenea apel e fără îndoială, când presintă Anglia opiniunii publice tocmai în momentul când intră ablegații sei în sala congresului, nunumai principiile fundamentale ale condițiilor sale între Rusia, sub cari s'a decis a lua parte la congres, ci și punctele de diferență și modul cum cugetă a se ține față de acestea. Anglia a voit fără îndoială să rumpă vârful acestei discrețiuni publicând în „Globe“ învoela făcută în 30 Mai între Șuwaloff și Salisbury, și prezentându-o astfel opiniunii și moralei publice.

Lumea va afla, deși mai târziu, cuvintele, ce se vor exprima din partea ablegaților Engliterei în Congres, dar aceea, că în ce sens se vor exprima și că ce cuprins vor avé acele cuvinte, acesta se presintă opiniunii publice deja ați spre judecare.

Imprejurarea acesta e de cea mai mare însemnătate, nu numai din punct de vedere a precedentei pentru alte puteri, a căroră interes de a câștiga pentru sine opiniunea publică, morala europenă și consensul poporului seu propriu, nu țintese mai puțin la acesta decât cea engleză, ci cu deosebire și din punct de vedere al egalității în putere la intrarea în congres.

Sub prima impresiune a acestei imprejurări ne e cu greu a ne ocupa cu urmările acesteia, cari influențază după părerea noastră asupra tuturor pertractărilor din congres, și cari vor da încă destulă ansă și ocaziune a reveni la actele despre cari a fost vorba și cari sau publicat de „Globe“.

Astăzi ne mulțămim cu discutarea unui punct special din învoela între Rusia și Anglia. Inceputul § 11. a acestei învoeli din 30 Mai se exprimă în următorul mod: Regimul Majestății Sale (britanic) crede a fi silit să exprima profundă părere de reu, decât Rusia va persiste neconținut la retrocesiunea Besarabiei. Fiind însă un ce constat, că celelalte puteri singnatare ale tractatului de Paris nu sunt aplicate a susține cu forța armelor frontierele României stipulate prin tractatul de Paris, Anglia crede a un avé în cestiunea acesta astfel de interese, cari o ar îndreptăți a lua asuprași responsabilitatea unei opozițiuni contra schimbului intenționat.“

Pasagiul acesta e foarte interesant și ne prinde mirarea cum de s'a potut resolve contele Șuwaloff pötuns de altcum de sagacitatea diplomației rusesci, la subscrierea unui astfel de document, ce conține un pasagiul de felul acesta, perđend din vedere impre-

siunea ce a face asupra opiniunii publice, ceea ce sigur va urma mai timpuriu ori mai târziu. Căci aceea ce o pôte sci atât împérutul Alecsandru cât și ómenii sei de stat, că dintre toate actele regimului rus dela începutul resbelului în contra Turciei nici unul n'a jignit așa de tare morala publică, simțul de drept și omenie a Europei întregi ca maltractarea (*Drangsalirung*) confederatului seu, ce i-a dat astfel de ajutoriu splendid în pericol, a principelui, poporului și armatei române, și ca persisterea orbișă la retrocesiunea Besarabiei și prin urmare la vatămarea integrității României la a cărei susținere s'a deobligat Rusia tractamente.

Nu și-a adus aminte cont. Șuwaloff de însemnătatea acestei „profunde păreri de reu,“ ce o exprimă în momentul acesta Anglia în cestiunea acesta înaintea Europei întregi, și care resună într'un echo armonic a opiniunii publice și a moralei amenințate din toate unghiurile și marginile Europei, și încă și mai departe? Espresiunea acesta „profundă părere de reu“ e espresiunea cea mai gravă a unui act diplomatic.

Însemnătatea espresiunii acesteia în limba opiniunii publice, ura nedumerită față de intențiunile Rusiei, la care se referă părerea de reu espri-mată, și respingerea ori-cărei solidarității morale a Angliei, cu aprobarea unui atentat în contra opiniunii publice, carele densesi nu i se pare imposibil din partea celorlalte puteri, acesta este espri-mată atata de clar în formularea de sus, încât nu i va scăpa nici unui englez din vedere, ba chiar nici unui pricepător din Europa întregă. Pasagiul amintit din documentul dela 30 Mai are mai multă putere și efect în Europa ca toate vorbirile, cari se vor rostii în misteriosul salon a palatului cancelariului din strada Wilhelmiană din Berlin contra intențiunilor Rusiei în punctul acesta. El signalizează, că celelalte puteri singnatare ale tractatului parisian privesc partea morală a pretensiunii rusesci asemenea Engliterei, și că nici acestora nu le lipsesc espresiuni de profundă părere de reu, dar că nici una din densesi nu e învoită a susține cu forță armată integritatea teritoriului român conform tractatului amintit. Pasagiul exprimă cu acestea următoarele: că totă Europa stă în punctul acesta pe partea României, dar că nici unul din factorii, cari compun principalminte puterea europenă, n'ar fi singur aplicat a împedeca procedura brutală a Rusiei față de România cu armele, și că întrebarea de față nu învólva în sine un astfel de interes pentru Anglia pentru de a susține singură cu privire la teritoriul României

tractatul parisian cu forță armată, și de a se opune procedurii rusesci.

Ore nu jace în pasagiul amintit viala provocare a Angliei îndreptată către celelalte puteri pentru de a se opune cu toatele acestei pretensiuni injuste? Anglia se înțelege s'a deobligat, că, luând Congresul o decisiune în sensul Rusiei contra convincțiunii sale forțându-se astfel pre sine și opiniunea publică, ea nu se va opune în sensul acesta cu putere armată. Ea a respins de la sine înainte totă responsabilitatea, și în cazul acesta a pures forte prudent.

Responsabilitatea acesta s'ar manifestă cât de curând în două moduri:

Europa de ați admite multe cu privire la starea sa politică. O lovitură însă așa de tare ca procedura Rusiei față de România, o violare atât de flagrantă de fidelitate și credință a sânteniei tractatelor, o ingratitude ne mai auđită, pe care se nuzesce Europa prin intenționata-i aprobare a și-o ridica la valóre de dogmă politică, ingratitudea acesta ca mijloc admisibil spre ajungerea unor avantaje politice, toate acestea nu ar pôte rămâne în efectele sale fără influință asupra corupțiunii consciinței morale de drept în Europa, și ar înfăoșa puțina cunoscință a finelor legături, ce împreună morala politică cu moralitatea masselor, pe cari, dacă morala politică s'ar împlini chiamarea sa cu seriozitate și nu după rutină, ar trebui ca să le ridice la sine și să le servescă de exemplu în educațiune și dezvoltare. Responsabilitatea acesta la care face Anglia alusiune, o pricepem destul de bine, căci timpul de ați e avisat mai mult ca ori care altul a se familiarisa cu astfel de lucruri, și noi credem că nici documente nu ne lipsesc spre dovedirea acesteia.

Partea a doua este întrebarea: ce cugetă Principele României și poporul seu despre influința Europei asupra destinilor țerei sale, când i se spune prin congres: că procedura Rusiei față de voi ne-au potut duce din punct de vedere al moralității și fidelității de tractate numai la espri-marea profundei noastre păreri de reu; moralmente stam pe partea voastră, de ajutorat însă nu ve putem ajuta; noi încă sântem siliți a ne îndeletnici în ceea ce ni se pare imoral și ne-aprobabil; numai încât ar fi jignite interesele noastre sântem aplicate a pași și altcum pe arenă nu numai prin cuvinte. Ore nu însemneză asta atata, că România se provocă a se opune puterii rusesci, că i se dă ansă a începe o luptă inegală pentru un drept și moralitate recunoscute de întreaga Europă, séu că dór s'ar și încerca vreuna din puteri a se alia cu Rusia spre a cucerii România, și a-și încrunta prin participare mânilor cele curate? Și ce impresiune ar trebui se facă tractarea României, precum o recuiră Rusia, dacă o ar aproba congresul asupra statelor de mijloc și cele mai mici a căror esistență nu se băséză pe putere proprie, ci pe stadiul dreptului europen?

Întrebarea și cestiunea României nu e nici decât o cestiune locală. Resolvarea ei va atinge toate relațiunile Europei, și pacea o va înainta numai atunci când va fi desbătută în congres din punctul de vedere al tuturor consecințelor, și când se va spriginii dreptatea de a pute învinge; în cazul contrariu ea va conține totdeauna simburile de violare a păcii.

În apendicile acestui memorandum sau acestei învoeli se află ad d.) următoarele: regimul englez își rezervă dreptul a desbate în congres întrebările referitoare la navigațiunea danubiană, însă fără a atinge întrebarea posesiunii, numai încât o îndreptătesc interesele sale.

Cumcă întrebările acestea nu se pot discuta separat ci mână în mână cu cele de posesiune credem că nici

pentru ca întâiu să învețe grecesce, iar a doua dacă n'a avé alt folos, să potă fi mai aprópe de școlă.

De atunci a remas tata de ură între greci, fiind că-i batjocurise numind casele lor „hurube“ și pe ei „greci“, cari me vor înveța grecesce, de și nici unul nu scia nici cât au uitat grecii cei adevărați.

După ce ne săturasem de colindat, din păcate am dat peste o „hurubă grecescă“, unde eu eram al 4-lea „student.“

Casa în care me aședase tata în cortel era o casă ca toate hurubele grecesci. Pe jos, ori după vorba cărturarilor celor noi: pe padiment, era lipit și preserat cu năsip; păreții de nuele învălitate în lut, nu se ridicau mai sus decât un stat de om, și doi de-alături nu erau îndepărtați unii de alții mai mult ca doi stângini iar alții doi de un stângin și jumătate. În această „casă“ cu vreme grecul a mai luat în cortel încă trei, ca să dea un număr jidovesc de „studenți“, adecă 7. În fruntea casei era o laviță, alcătuită din 4 pociumbi înțepeniti în pământ și din o scândură prinsă cu cuie de acești pociumbi.

Alături cu lavița era o masă lungă-reță plină de nume de ale „studenților“, cari își tăiaseră numele în ea, spre pomenire vecinică că au folosit'o. Mésa însă nu era înțepenită în pământ! Lângă mésă și paralel cu lavița de lângă părete era altă laviță. Acesta se deosebea de cealaltă prin aceea că nu era implântată în pământ. La amândouă capetele mesei se afla câte un scaun, unul cu 3, altul cu 4 picioare. — Să nu socotá cetitoriul că cu acestea se gată mobilele casei. Mai erau încă două paturi. Aceste două paturi erau șode în felul lor. Unul era ca și lavița de lângă părete, pironit în pământ, în care se culcau 3 inși; altul era cu contignație, în care doi inși durmiau în patul din parter, și doi durmiam în cel din contignație. Dómne, de câte ori m'am prăvălit cu scaunul vrénd să me suiu în contignație, și de câte ori am cădút vrénd să me cobor!

Alte mobile nu erau în „casă.“ Căci grecu, fiind din Blaj, unde este atata învățatură, era om învățat și practic. El scia că păreții fiind spoți alb, reflecteză lumina, și prin urmare,

într'o casă cu ferestrele ca cele din casa lui, este bine ca păreții să rămână luminoși, — că și nouă lumina ne trebuia. De aceea nu vedeai în casă nici un sfint, ba nici un chip de „nesfint“, și nici mirătoare, după cum se chema oglinda în gura cărturarilor.

Ba, me rog de iertare, să nu fie cumva cu supărare, am spus un pic de neadevăr. Între cele două ferești din fruntea casei era o halcă de oglindă lipită în părete, în care se uitau „studenții“ cei mari când își legau „năframa“ la grumazi și se pep-tenau, dar de care eu și cei de sama mea, pe cari cei mari ne numiau „pötole“ nu ne era iertat să ne folosim.

Nu te mira, iubite cetitoriule, că am vorbit așa mult despre o casă grecescă, în care eu mi-am avut cortelul în cel dintăiu an al școlii din Blaj. Am făcut acesta ca să veđi cât eram noi de puțin pretensivi în vremile noastre. Căci locuința ce ț-i-o descrieiu, de și în 8 ani am schimbat în 5—6 rânduri, cu puțină deosebire a rămas aceeași — pentru că „casele orașenilor“ erau ca nisce surori gemene.

(Va urma).

Anglia nu va fi fost în îndoială, și venind întrebările acestea, cari după natura lor sunt nedespărțite, la discușiune, va afla și Anglia că prin aceea sunt jignite și interesele sale.

La serbătorile latine.

Publicăm următoarea corespondență, schimbată între D. Tourtoulon, președintele societății limbilor romane, și între d. V. A. Urechia, privitoare la decernarea premiului pentru Cântecul Latinității poetului nostru V. Alecsandri:

Domnule Director! În urma frumoșii victorii, repurtată de România prin iubitul seu Alecsandri la Montpellier, am adresat, cu un mare număr de cetățeni din București, o depeșă de felicitare pentru congresul serbătorilor latine, și l'am îndemnat să și țină sesiunea viitoare din 1879 la București, spre a da consacrațiunea sa țerei latine dela Dunăre, după ce îi încununase bardul favorit. Comitetul congresului a răspuns prin telegramă, că adunarea latină primesce această invitație cu toată plăcerea. Astăzi ne-a venit însă dela d. Tourtoulon, președintele serbărilor, o scrisoare, din care cu grăbire și fericire estrag liniile următoare, spre a ajunge la cunoștința țerei întregi, prin organul foicei d-v. *)

Iată-le:

„Treb să ve spun că depeșă d-v. a fost primită de latinii întru niți la Montpellier, cu sentimentele celei mai vii simpatii și cu un adevărat entuziasm.

„Am fost fericiți că talentul ilustrului vostru Alecsandri ne-a dat ocaziunea a încunună pe un poet al aceste viteze națiuni române, care luptă de atâtea secole pentru civilizațiunea latină și pentru libertatea sa.

„Urările noastre se îndreptă către dănsa, și sperăm pentru ea un mai bun viitoriu.

„Primim invitațiunea voastră fraternă. În Septembrie 1879, avem creștină că delegații din toate țările latine ale lumii vor proclama, pe țărmii Danubiului, că rasa latină e mândră de România.

„Subscris, *Baron de Tourtoulon.*”

Domnule Director! Voiu ave onora, peste puține zile, a ve vesti ce măsuri se vor lua pentru a constitui comitetul congresului latin din Septembrie 1879, în urmă, creștină, a unei adunări generale, ce, prin foile române, vom convoca în sala Ateneului.

Până atunci, primiți, dle director, încredințarea prea osebitei mele considerațiuni.

V. A. Urechia.

„Pressa.”

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Budapesta, 12/24 Iunie. Abia vestisem cetitorilor dvostre că parlamentul nostru lucră în linisce, când pe la finea desbaterii asupra datoriei de 80 milioane se nasce una din acele furtuni parlamentare cu care noi suntem dedați. Stefan Markus a fost fericitul, care înainte de votarea proiectului asupra acestei datorii, prin cuvântarea sa de încheiere a pus toată opozițiunea în mișcare în contra sa. El pledă pentru proiect cu unele expresiuni cari vătămă opozițiunea și totodată și vedă casei deputaților. În sfârșit nimic fără început și fără de sfârșit între lucrurile omenești. Proiectul s'a pus la vot și guvernul a obținut o majoritate de 58 voturi în desbaterea generală. A doua zi (în 23 Iunie), de-și duminică același proiect

*) Rog pe toate diarele române a reproduce aceste linii, lipsite de orice tendință ori coloră politică, și numai în interesul național. — V. A. U.

s'a votat în desbatere specială. Acum putem dice cu inimă „liniscea” că pactul dualistic este perfect, pentru că sancționarea care are să mai urmeze se va face, nestându'i nimica în cale. Cel puțin acum suntem scăpați de provisoriu.

Cât va mai ședé dieta împreună nu pot afirma cu siguranță. Unii susțin că până a doua zi de Sănpetru apusenilor, alții susțin că numai până în ajunul acestei zile.

La încheierea sesiunii se asigură că va veni Maj. Sa și încheierea se va face cu ceremonialul obicinuit.

„P. N.” dice că după ce se va disolve dieta se vor face ore-care modificări în ministeriu. Portfoiul ministeriului de interne va trece la altă persoană și se va întregi ministeriul de economia publică.

Pe aici se colporteză scirea, că ministrii români Brătianu și Cogălniceanu, vedând că nu vor isbuti cu pretensiunile lor pentru România, s'au apropiat de Austro-Ungaria. Scirea acesta însă e de a se primi cu rezervă.

Multă amărăciune a produs pe aici mobilizarea parțială, pentru că după presupunerile organelor de publicitate turcofile, aceea se face cu scop de a ocupa Bosnia și Erțegovina, va să dică, este îndreptată în contra „aliaților naturali” ai magiarismului. Mai este și altă durere în afacerea acesta. La unele din regimentele de mobilizare sunt prea mulți voluntari de un an și se înțelege acestora nu le vine mobilizarea la socotă. Habet sua fata și patriotismul!

Varietăți.

*) (Postal). Direcțiunea postală din Sibiu publică, că cursul poștei între Sibiu-Agnita, Abrud-Alba-Iulia, Roșia și Abrud au loc, începând cu 1 Iulie c. n. următoarele schimbări:

Plecarea de la Sibiu la Nocrich 11 ore i. a., de la Nocrich la Agnita 3 ore 15 m. d. a. sosirea în Agnita 5 ore 45 m. plecarea de la Agnita 4 ore dim., de la Nocrich 6 ore 40 m. dim., sosirea în Sibiu 10 ore 40 m. i. a.

Plecarea de la Abrud 6 ore 30 m. dim., de la Zlatna 11 ore i. a., sosirea în Alba-Iulia 3 ore d. a.; plecarea din Alba-Iulia 8 ore 30 m. i. a. de la Zlatna 1 ora d. a. sosirea în Abrud 5 ore d. a.

Plecarea de la Roșia la Abrud 4 ore 30 m. d. a. sosirea în Abrud 6 ore d. a.; plecarea din Abrud 7 ore séra, sosirea în Roșia 8 ore 30 m. séra.

*) (Alecsandri în Iași). Cetim în „Stafeta” următoarele:

„Cu toată desinteresarea onora și cu toate că timpul în toată ziua a fost foarte frumos, iar la 8 ore, timpul fiesat de începearea reprezentației, o ploie torențială a acoperit stradele, totuși sala teatrului fu plină. La rădicarea cortinei, scena era splendid decorată cu boschete de flori, stindarde naționale, în mijlocul cărora posa, într'un tablou, grandioasă figură a poetului, asupra căruia doi genii țineau o cunună cu inscripția: Recunoștința poetului. Imnul României s'a cântat dintre colise, după care din ambele părți ale scenei, au eșit pe rând câte doi artiști și două artiște, depunând cununii pe pedestalul tabloului; după acestea bătându-i artiștii ai scenei teatrului, d-nii Luchian, Bălănescu și Galino, cu un pas plin de respect, au depus și ei cununile de omagiu. Încheierea reprezentației s'a urmat prin înțonarea cântului Gintei latine de un cor, în mijlocul cărora figura stindardele pleiadei latine: România, Francia, Italia, Spania, Portugalia, Belgia și Brasilia. Entuziasmul spectatorilor fu la culmea serbărei. Numai o singură persoană, marele omagiu al reprezentațiunei lipsia dela acel entuziasm, și acesta este laureatul poet Vasilie Alecsandri, carele, obosit de serbătorea din Ca-

pitala țarei, se retrăsese spre puțin repaos în nemuritoria luncă de la Mircești. La acest tribut de omagiu au concurat pe lângă artiștii democratice și dd. Profesori ai Conservatoriului musical, precum și corul filarmonic cu corul de la St. Spiridon. În timpul reprezentației, s'au împărțit o poesie, compusă de d. Gusti la adresa poetului V. Alecsandri.

*) (Un Album). Aflăm că un frumos Album se încarcă de subsemnături între cetățenii din toate condițiile ai Capitalei, cu următoarea inscripțiune: „În memoria victoriei culesela Montpellier de poetul Vasile Alecsandri. 1878, Iunie. București.” Acest Album, al cărui inițiator este d. I. Athanasiade, se va prezenta marelui nostru poet la Mircesci, de către o comisiune, ce se va însărcina espres cu această frumoasă misiune. „Pressa.”

*) (Cântecul gintei latine) de V. Alecsandri s'a tradus în limba italiană de Domenico Muti și s'a publicat în Gazzeta di Napoli. Iată-l:

Il Canto della razza latina.

Prima fra tutti i popoli
Stá la latina gente,
Regina Ell' e; da secoli
Un astro il più fulgente
Le cinge il fronte, e nobile
Dall' Orto all' Occidente
Versa una luce vivida
Sull' orme che lasciò.

E incantatrice vergine.
La stirpe di Quirino,
Fra lo straniero attonito
Prostrare in uno inchino:
Bella, vivace ed ilare
Nell'aer su o divino,
Si scalda in sole splendido,
Mar di smeraldo Ell' á.

Latina gente e florida
D'ogni del suol ricchezza,
Che alle Sorelle provvida
Largisce con gajezza:
Ma è nel furor terribile
La tirannia disprezza,
Ed arma il braccio vindice
Quand il suo onor lo vuò.

E allor, nel giorno ultime
Che ai popoli è serbato,
Lo stipite de Lazio
Da Dio fia interrogato:
„Nel mondo in tanti secoli
„Che fèsti?” A me fu dato
— Risponderà — „tua immagine
„Rappresentar colá.”

*) (Medalia apărătorilor Independenței). Medalia este de bronz, de formă rotundă, având un diametru de 30 milimetri și o grosime de doi milimetri; la partea superioară se află un inel asemenea de bronz în grosime de doi milimetri și cu un diametru de 12 milimetri, prin care se trece panglica, pe o parte a medaliei este stampat în relief geniul României sub figura unei femei rezemată de o sabie și ținând o cunună cu mâna drăpătată ridicată, picioarele ei stau pe drăpele, tunuri și puscii, în dreapta sa jos este aquila română, spre spatele seu în stânga un ânger ținând un drapel încununat. În depărtare se vedeluciu Dunărei. Pe partea opusă a medaliei se află stampat în relief inițialele Domnitoriului, sub care este scris apărătorilor Independenței în resbelul 1877—1878. Întréga inscripție este ocolită de două ramuri stampate în relief, din care una represintă frunze de stejariu, cealaltă de dafin, și unite jos cu o fundă.

*) (Scolastic). Esamenul de la scóla căpitală gr. or. din Săliște se va ține în anul acesta la 28, 29 și 30 Iunie st. n. și adecă Vineri în 28: Clasele prime și a doua; Sâmbătă în 29 Clasa a 3 de băeți și a 3 și 4 de fetițe ante de prânz; după prânz: esamen din grădinărit, gimnastice și cânt. Duminică în 30: după servițiul divin clasa a 4 de băeți și încheierea. —

*) (Societatea „Furnica”) din Măgărei ne împărțășesc că au serbat a doua

zi de Rosali „maialul” în scóla conf. gr. or. din Măgărei. Deși membrii Societății nu sau putut vedé în jurul „mușunoiului” în pădurea „valea lui coman” unde socoteau ași trage exemple dela mica insectă ca să o imiteze; totuși sau adus și în scóla câteva furnici, pe cari privindu le descriindu-le, și apoi făgăduindu-se membrii cu plăcere, ca și când ar fi fost la locul îndatinat de serbare adecă în jurul „mușunoiului” ca le vor urmări, vor fi într-o concordie, în vreme de reu, ca și insectele furnici vor fi toți puși în poziție de a se apăra. etc. —

*) Multă plăcere au produs în membrii Societății poesia despre „Furnica” compusă de prea Cinstia Sa Părintele Zacharia Boiu ases. Cons. pre lângă care plăcere rógă societatea pe Reverentia Sa să bine voiască a primi cea mai adevărată stimă și mulțămire.

*) (Petrecerea) arangiată de Reuniunea sodalilor români din Sibiu în 9 Iunie st. n. despre care s'a făcut amintire în unul din Nrii precedenți a avut un venit de 96 fl. v. a. și au costat 80 fl. 20 cr. Prin urmare a rezultat în favorul Reuniunei un prisos de 15 fl. 80. Sumele venitului specificate au intrat de la pl. t. domni: Dr. Ilar. Pușcariu protosinzel 1 fl. în argint, Nicol. Frateșu protos. 1 fl., Zacharia Boiu as. cons. 2 fl., Moise Lazar as. cons. 2 fl., Moise Toma par. 1 fl., Emil. Cioran par. 1 fl. 50, Grigoriu Mateiu 3 fl., Anton Bechniț 2 fl., dómna Vlangali 3 fl., Dr. Moga 2 fl., Br. D. Ursu col. în pens. 2 fl., P. de Dunca 1 fl. 50., Const. Stezar cap. în pens. 1 fl. 50., Part. Cosma avocat 2 fl., Novara 2 fl., Dr. Nemeș adv. 2 fl., I. de Preda adv. 1 fl., Dr. Aur. Brote dir. 1 fl. 50., Eugen Brote 1 fl., Dr. Barcian 1 fl., Iuliu cav. de Pușcariu 1 fl., în arg., Sim. Popescu 1 fl., L. Binder 2 fl., Bran de Lemenyi 1 fl., Poschinsky 1 fl. 50., N. P. Petrescu 1 fl. Suma 40 fl. — De la membrii Reuniunei au încurs: Nicolau Cristea 4 fl., Nicol. Simtion 3 fl., Georgiu Bogorin 2 fl., Vasilie Petruț 2 fl., Dan Dipon 1 fl. 50., Toma Precup 1 fl. 50., D. Salciu 1 fl. 50., Nicol. Domnariu 1 fl. 50., Ioan Caicuț 2 fl., Moise Cioruga 2 fl., Iosif Giulai 1 fl. 50, Const. Dragoș 2 fl., Lud. Dejan 50 cr., Alecsandru Ionaș 1 fl. 50., I. Muntean 1 fl., Stefan Vlad 1 fl. 50., Ioan Vestemean 2 fl., Eftimie Muntean 2 fl., Vasile Chereși 2 fl., Teodosiu Mihailovici 2 fl., Nicol. Marcu 2 fl., Lazar Popovici 1 fl., I. Popa Necșa 1 fl. 50., George Bradu 1 fl. 50., Nicol. Imberuș bărdăș 1 fl. 50. Suma 45 fl. La casa au mai intrat afară de sumele mai sus 11 fl. În total 96 fl.

*) (O foice nouă) În Gherla va apăre cu 1 August „Amiculu Familiei”, foice biseptemenaria pentru toate trebuințele vieții sociale. Prețul de prenumerațiune pe an fl. 1. 50 sau 4 franci.

*) („Albina Carpaților”) Dl. V. Roman, editorul foicei „Albina Carpaților” anunță, că în urma reposării lui Ioan Lăpădat, toată stăruința de a afla alt redactor, care se țină foicea acesta la înălțimea ei a rămas fără rezultat și astfel se vede necesitat a întreprue edarea foicei „Albina Carpaților”, până când se va găsi un redactor, care să pótă corespunde așteptărilor. Avem toată nădejdea, că dl. Roman îi va succede a afla pentru foicea sa un redactor corespunđetoriu. —

*) (A becedar mechanic). Acest mic instrument, destinat a aduce cele mai mari servicii în scólele primare, e format dintr'o cutie simplă de lemn, găurită pe deosebitele sale fețe, de niște mici ferestru. Cu ajutorul unui mecanism ingenios, începătoriul face să apară în acele ferestru, vocalele ce'l învață să articuleze. Acest pas îndeplinit, se procede la compunerea cuvintelor.

Print'r'o nouă mișcare a mașinei, un a apare și rămâne fics la una din găuri, pe când cele lalte consune trec pe rind și se pun înaintea lui formând silabele ba, ca, da

